

Іван П'єх
PhD студент,
Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль
Науковий керівник:
доктор економічних наук, професор Зварич Р.Є.

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ В УМОВАХ ВІЙНИ

За даними Держстату, у 2022 році через війну Україна втратила 29,1% ВВП. Частина підприємств зараз окупована. Ті, що знаходяться на підконтрольних уряду територіях, частково зруйновані або мають перешкоди в роботі (через втрату логістичних ланцюжків, проблеми зі світлом, водою тощо). Для того, щоб самостійно підтримувати економіку, Україні необхідне масштабне відновлення промисловості. Українські компанії вже намагаються розвивати та модернізувати власне виробництво, але їхні ресурси досить обмежені, тому терміново потрібні іноземні інвестиції. Ключовим інвестором з іноземним капіталом у металургійному секторі є ArcelorMittal. Умови роботи українських об'єктів компанії дуже важкі: лінія зіткнення все ще близька, нестабільне електропостачання через російські атаки на енергетичну інфраструктуру та проблеми з водою через руйнування російськими військами Каховської ГЕС. Незважаючи на це, компанія продовжує інвестувати у своє виробництво в Україні. У 2022 році компанія інвестувала в свої потужності \$120 млн, а в 2023-24 рр. планує інвестувати ще \$130 млн.

Також інвестори цікавляться гірничодобувним сектором. Зокрема, турецька компанія Onur Group вирішив інвестувати у видобуток графітової руди на Городнянській ділянці Буртинського родовища в Хмельницькій області. У березні компанія отримала відповідний дозвіл Держгеології та надр. За розрахунками, на базі розвіданих запасів цієї ділянки можна створити потужне підприємство з річною продуктивністю видобутку та переробки руди в обсязі 1 млн. тон і виробництвом графітового концентрату в обсязі 55,9 тис. тон. створений.

Американська компанія Amsted Rail готується запустити у Львові виробництво підшипників і комплектуючих для вагонів. Розглядається як співпраця з українськими виробниками, так і будівництво нового заводу в регіоні. Зараз компанія шукає територію, склади одного із заводів у Львівській області, щоб перемістити туди обладнання. Енергетичний сектор є одним із найбільш постраждалих від бойових дій. Україна втратила багато потужностей альтернативної генерації, в які інвестували в тому числі іноземці. Але для деяких з них це не стало перешкодою. Норвезька компанія Scatec розвивала сонячну енергетику в Україні задовго до повномасштабної війни. До 2021 року запустила 5 потужних СЕС у Київській, Черкаській та Миколаївській областях.

Наразі спільно з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) компанія планує розгорнути блочно-комплектне рішення Scatec Release для генерації та зберігання сонячної енергії в Україні. Це допоможе урізноманітнити покоління

в нашій країні. Onur Group також інвестує у відновлювані джерела енергії. Зараз компанія має потужність 150 МВт і планує розвивати новий проект у Закарпатській області. Встановлення вітрогенераторів потужністю 120 МВт обійдеться компанії в 150 мільйонів доларів. Цей проект планують реалізувати за два роки.

Наприкінці 2022 року швейцарська компанія Nestlé розпочала будівництво нового заводу у Смолигові на Волині з виробництва вермішелі швидкого приготування. Загалом у будівництво заводу планують інвестувати близько 40 мільйонів французьких франків (понад 6 мільйонів доларів). Випускати продукцію там планують почати вже в першому кварталі 2024 року. До речі, ця продукція буде поставлятися як на український ринок, так і на ринки європейських країн.

Частина провідної данської пивоварної групи Carlsberg Ukraine призупинила діяльність своїх підприємств на початку повномасштабної війни, але згодом відновила роботу потужностей у Києві, Львові та Запоріжжі. Минулого місяця компанія повідомила, що інвестувала 1,5 млрд грн у відкриття нової лінії на Київському пивзаводі, що дозволить збільшити виробництво банок на 80%. Згідно з повідомленням, особливістю нової лінії є сучасні технології, повна автоматизація, дотримання вимог щодо безпеки обслуговуючого персоналу та безпеки виробленої на ній продукції.

Отже, відносно висока інфляція зараз стимулює інвестиції. На практиці інвестувати у виробництво, навіть з ризиками, вигідніше, ніж спостерігати за їх знеціненням. Насправді інвестори зараз вибирають менш критичний варіант з двох поганих варіантів збереження коштів. Такі інвестиції не є тим шляхом, який може привести до динамічного зростання ВВП.

Сьогодні важливо, щоб інвестори обирали Україну як найкраще місце для отримання прибутку, а не як єдиний варіант уникнути збитків. На жаль, інвестиційний клімат в Україні далеко не сприятливий. Україна не має набору правових, економічних, соціальних і культурних інститутів, організацій, механізмів і стимулів, які визначають спосіб розподілу, управління та використання ресурсів і активів.

Перелік використаних джерел

1. Shevchuk A. How global industrial giants develop production in Ukraine during the war. 2023. URL: <https://gmk.center/en/posts/how-global-industrial-giants-develop-production-in-ukraine-during-the-war/>
2. Averchuk R. Foreign direct investment in Ukraine: war and peace. 2023. URL: <https://oblrada.dp.gov.ua/en/investors/foreign-direct-investment-in-ukraine-war-and-peace/>